

## JÚN

Jún si jasným slnkom svieti,  
veď v ňom majú sviatok deti.  
Dáva farbu záhradám,  
volá deti k pestrým hrám.

Keď nás Medard kvapkou straší,  
mokneme aj mesiac ďalší,  
preto Jána čakáme,  
spolu leto vítame.

Vôňa sena štekľí nosy,  
každý hubár v duchu prosí  
Petra s Pavlom o štedrosť,  
aby len húb bolo dosť.

Kto nepozná lesné triky,  
nosí len prázdne košíky.  
No tým, čo sú znalci lesa,  
srdce od radosti plesá.

V škole býva účtovanie,  
výsledkom je vysvedčenie,  
mať radosť a či strach v duši?  
Každé detské srdce tuší,  
mamka mi to poráta  
bude dar či výplata?

Alžbeta Škurlová

### Mestský úrad informuje

#### *Dve otázky pre primátora*

*1/ Pán primátor, občania nášho mesta si určite s veľkým uspokojením všimli, že sa začína pracovať na mnohých chodníkoch v centre mesta. Prezradte našim čitateľom, koľko a akých prostriedkov bude mesto potrebovať na ich výstavbu, aké sú termíny ich dokončenia a kto realizuje prácu?*

V minulých rokoch sme dokončili rekonštrukcie na miestnych komunikáciách v meste, v tomto roku začíname s rekonštrukciou chodníkov. V rozpočte mesta na rok 2005 poslanci mestského zastupiteľstva schválili v kapitálových výdavkoch 1. mil. Sk na opravu chodníkov. Z interpelácie poslancov. ale aj od občanov mesta najviac ohlasov bolo na chodník smerom na polikliniku, od mosta cez Radomku a chodníky v mestských parkoch v strede mesta, ktoré sú pod trávnatým terénom. V jarných mesiacoch a počas dažďa na nich stojí voda a sú nepoužiteľné, Som si vedomý, že aj chodníky okolo štátnej cesty I/73 sú v zlom technickom stave, no stále sa pokúšam získať na ich rekonštrukciu finančné prostriedky zo štátnych zdrojov. Začali sme dvoma chodníkmi pozdĺž miestnych komunikácií, bude to výstavba zo zámkovej dlažby, tiež nových obrubníkov. V trávnatých plochách bude použitý štiepený andezit. Vybrali sme domácu firmu IBREMA s. r. o. s tým, že prvé dva chodníky by mali byť ukončené do konca júna 2005.

*2/ Na poslednom plenárnom MsZ ste informovali prítomných, že mesto sa uchádza o bezodplatné získanie našej polikliniky. Uviedli ste tiež, že podmienkou prevzatia budovy je stav*

## **aktív a pasív v rámci hospodárenia polikliniky. Aký je súčasný stav, komu budova patrí, aké zmeny sa v nej udiali?**

Áno, na poslednom mestskom zastupiteľstve som informoval poslancov a prítomných o uznesení Prešovského samosprávneho kraja č.340/2005 z 26. zasadnutia, ktoré sa konalo 29.3.2005 a na programe bola aj transformácia nemocníc a polikliník v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK. Poslanci PSK v bode A: schválili prevod polikliniky na mesto Giraltovce za kúpnu cenu 1,- Sk za podmienok prevzatia všetkých záväzkov, pohľadávok, pracovno-právnych vzťahov, zachovania zdravotníckych činností a zachovania predkupného práva za rovnakú kúpnu cenu v zmluvách. Teraz prebieha legislatívny proces transformácie, inventarizácia majetku, záväzkov a pohľadávok, pracovníci PSK odboru správy majetku a zdravotného odboru pripravujú delimitačné protokoly a zmluvy. Termín realizácie by mal byť k 1.7.2005.

### **Mestská polícia informuje**

Dňa 6. apríla 2005 oznámil na MsP občan Giraltoviec J.M., že ho jeho známy E.K. z Giraltoviec napadol tak, že ho udrel do tváre, pričom mu nespôsobil zranenie vyžadujúce lekárske ošetrenie. Oznámenie realizované ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 písm.d zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, predložený na Obvodný úrad vo Svidníku na prejednanie.

Dňa 1. mája 2005 hliadka MsP zistila porušenie ustanovení VZN mesta Giraltovce č. 20/02 o niektorých podmienkach držania psov na území mesta Giraltovce tým, že J.M. z Giraltoviec nezabránil voľnému pohybu svojho psa, ktorý napádal na verejnosti okoloidúcich. Vec vybavená v blokovom konaní.

Hliadka MsP dňa 6.5.2005 v podvečerných hodinách vypátrala páchatel'ov krádeže elektroinštaláčného materiálu, vodovodného materiálu, kúrenárskeho materiálu z budovy nedostavanej časti bývalej administratívnej budovy PD na Ulici kpt. Nálepku. Krádeže sa dopustili maloletí Z.P., F.P., L.K., P.D., D.D., všetci z Giraltoviec. Okrem krádeže uvedeného kovového materiálu na škodu Mesta Giraltovce sa dopustili krádeže hliníkového materiálu, a to dvierok z kliebok pre poštové holuby na škodu Zväzu chovateľ'ov poštových holubov. Vec odovzdaná k realizácii OO PZ Giraltovce ako vecne príslušnému orgánu.

Vzhľadom na skutočnosť, že v poslednom období MsP zaznamenala zvýšený výskyt nerešpektovania dopravných značení na miestnych komunikáciách vodičmi motorových vozidiel, výkon služby zamerala na túto problematiku. Nerešpektovanie dopravnej značky B 2 "Zákaz vjazdu všetkých vozidiel" na Hviezdoslavovej ulici riešila v troch prípadoch v blokovom konaní.

Touto cestou MsP upozorňuje všetkých účastníkov cestnej premávky na dodržiavanie príslušných právnych noriem (Zák. NR SR č.315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a s ním súvisiacimi právnymi predpismi). Doposiaľ sa porušovanie predpisov vyriešilo dohováraním na mieste s prihliadnutím na prevenciu. Tento spôsob sa podľa doposiaľ vyskytovaných priestupkov neosvedčil, preto v budúcnosti bude prevažovať represia.

Juraj Šima  
náčelník MsP

### **VIETE ŽE ...**

- Zo studeného a neprívetivého apríla, keď nám rástla do úctyhodných rozmerov najmä tráva, zato stihli vymrznúť marhule i púčiky budúcich výhonkov černíc, sme vstúpili do mája, ktorý spočiatku sľuboval, že nám konečne nadelí dlhoočakávané teplo. A hoci samotný začiatok mája to aj urobil (

tretieho sa teplota šplhala až k tridsiatke), už k večeru sa spolu s dažďom vrátilo chladné počasie. Tri dni vytrvalého dažďa spravili svoje, pôda namokla, boli by sme vysadili teplomilné priesady, blížili sa však mraziví muži a tí nám len – len že nenadelili mrazy. Teploty klesali na 1 – 2 °C, mrazy nás však obišli. Zato chladný vietor pripomínal, že ich kráľovstvo je tu. K tomu striedavo zamračená obloha, prehánky, ako – tak teplo iba na slniečku, v tieni by sa pomaly zišiel aj kožuch. Chladno v škole, ustavičné prikurovanie v domácnostiach i blokoch. Veď nám to v septembri plynári spočítajú! Žofia sa nespreneverila svojmu poslaniu, okrem dažďa však priniesla aj oteplenie a spolu s ním aj búrky. 17. mája nás vystrašilo poriadne hrmenie a za ním výdatný lejak, obišli nás však také pohromy ako v blízkych dedinkách. Keď však dážď neustával ani v ďalších dňoch, zažili sme opäť rozvodnenú Topľu, ktorá naplnila koryto až po okraj a hrozila povodňami.

- Prvý máj sme tentokrát obišli bez povšimnutia, plne sme sa sústredili na 60. výročie oslobodenia a koniec 2. svetovej vojny. Aj do nášho mesta zavítala štafeta Dukla – Bratislava. Privítali sme ju 6. mája na námestí. Báseň, prejav p. primátora J. Rubisa, kladenie kytice k Soche matky, priami účastníci bojov – naši členovia Zväzu protifašistických bojovníkov, ktorí opäť raz konštatovali, že ich ubúda. Naša stuha do zväzku ostatných mala pripomenúť, že ani po 60 rokoch nezabúdame.

- 8. mája sa mnohí stretli vo veľkej sále Domu kultúry, kde sme druhú májovú nedeľu venovali oslave Dňa matiek. Hlavnými garantmi celého programu i veľmi vkusnej výzdoby boli žiaci a učitelia Špeciálnej základnej školy. Ich výkony – spevácke, recitačné, tanečné i dramatické – vyvolávali búrku potleskov rodinných príslušníkov, ktorí zaplnili sálu do posledného miestečka. Mnohým sa dokonca miesto neušlo.

Oslavy otvoril primátor mesta Ján Rubis, keď slovami plnými citu a vďaky ocenil poslanie tých, ktoré sú nášmu srdcu najmilšie – ženám, mamám, babičkám. K tomu kytica symbolizujúca poďakovanie všetkým smerovala k jednej z mnohých prítomných mám.

Je len logické, že sa prítomné publikum nadchýnalo výkonmi svojich detí či vnúčať. Dávalo to aj patrične najavo. Aj nestranný divák však musel oceniť výkony detí, ktoré navštevujú špeciálnu školu. Množstvo básní o mamičkách, ktoré predniesli bez zakolísania v texte, svedčí najmä o veľkom úsilí pedagógov vychovať zo svojich zverencov ľudí, ktorí sa budú môcť zaradiť do riadneho chodu spoločnosti. Prítomných oslovil najmä ich zmysel pre rytmus, ktorý dokázali v rómnych, ale aj východniarskych tancoch a spevoch. Zlatým klincom programu však bola určite spoločná pieseň zo SUPER STAR – Kým vieš snívať. Tieto deti dokázali, že „vedia na vlastných nohách stáť“.

Do programu prispeli aj žiaci Základnej školy – tančekmi, scénkami, piesňami i recitáciou. Zvlášť dojímavé bolo vystúpenie dvojice z Domova sociálnych služieb. O to viac, že oslovovali vlastne neprítomné mamy obsah ich vystúpenia však v plnej miere potvrdil skutočnosť, že mama je tá, ktorú potrebujeme mať po svojom boku najviac zo všetkého a v každom čase nášho života. Peknú a vydarenú slávnosť uzavrel riaditeľ ŠZŠ Mgr. Kimák - Fejko poďakovaním prítomným mamám, k tomu deti pridali sladké perníkové srdiečko.

- V meste sa nám rozbehli práce na oprave chodníkov. Zvlášť vkusný chodník vzniká v priestore smerom k LUCII, na opravu čakajú aj chodníky vedúce okolo GIREX-u.

- Potešili sa aj priatelia Radomky. V máji sa začali práce na jej čistení. Okoloidúci si mohli z radomského mosta všimnúť šikovný neveľký stroj, ktorý rozširoval i prehlboval koryto našej riečky, zanesenej po početných povodniach. K jej devastácii sme, žiaľ, prispeli aj my občania Giraltoviec, po jej hladine často pláva odpad, ktorý by mal končiť v kontajneri.

- V centre mesta v budove „Letiska“ sme tiež mohli zaznamenať zmeny. Z budovy odišla predajňa áut a automobilových súčiastok, v jej priestoroch sa počíta v vytvorení novej predajne p. Križánka. Naopak, v budove pribudol nový zaujímavý priestor, ktorý si vlastnými silami zrenovoval pán Jaroslav Kusek. Premiestni doň stávkovú kanceláriu z provizórnych priestorov dreveného stánku na námestí. Mesto má totiž v pláne tento priestor uvoľniť na výstavbu novej budovy firmy CIPE.

- V meste máme nové tlačené médium. Je ním občasník Fórum, ktorý vydáva občianske združenie RÉS PUBLIKA za sponzorskej pomoci firmy CIPE. Občania ho dostávajú bezplatne do takmer každej domácnosti. Už prvé číslo svedčí o tom, že sa ladí do výrazného opozičného tónu a všima si najmä nedostatky okolo nás. V rámci objektivity by hádam autorom nezaškodilo všimnúť si aj druhú stránku mince, veď každá ich má predsa dve.

- Naši študenti tiež absolvovali maturity po novom. Od piatku 13-eho mája sme mohli obdivovať portréty nádejných absolventov skúšky dospelosti na tablách osemročného a štvorročného gymnázia i Strednej školy podnikania. Na gymnáziu 62, na SŠP 31 a na SOU 24 budúcich vysokoškolákov či

pracovníkov opustí svoje Alma mater, aby si na vlastnej koži vyskúšali, koľko školských poučiek platí aj v reálnom živote. Želáme im veľa sily, málo sklamaní a odvahu vždy vykročiť ďalej!

- Pán biskup Bober dodržal svoj sľub z jesene, že sa zúčastní na jednej z bohoslužieb pri soche Panny Márie na Veterníku. V sobotu pred Turícami sa táto bohoslužba za jeho prítomnosti aj uskutočnila. Medzi mnohými veriacimi nechýbala ani početná skupina našich Rómov, za ktorých vystúpila veriaca sl. Juhasová so slávnostným poďakovaním a prísľubom našich rómskych spoluobčanov, že sa budú snažiť žiť dobrým životom v duchu kresťanských hodnôt.

- Významné cirkevné udalosti zaznamenali obe najpočetnejšie cirkvi v našom meste – evanjelické deti mali konfirmáciu v nedeľu 8. mája, zúčastnilo sa jej 29 konfirmantov. Rímskokatolícke deti pristúpili k sviatosti prvého sv. prijímania v nedeľu 22. mája. Takmer 50 detí 9 – 10 ročných s prevahou chlapcov sa zodpovedne pripravovalo spolu so svojimi rodičmi na túto veľkú udalosť v ich živote.

- Naši topľanci majú za sebou bohatú úrodu hosťovských vystúpení. 1. mája pomáhali vytvárať slávnostnú prvomájovú atmosféru v Stropkove, 8. mája sa v Olšave zúčastnili na oslavách Dňa matiek. 15. mája vystúpili v Bardejovských kúpeľoch, kde sa v priestore skanzenu slávnostne otvárala kúpeľná sezóna. Nechýbalo ani vystúpenie kapely na Folklorných slávnostiach v družobnom meste Wielopole – Skrzynskie v Poľsku. Pred sebou majú dve významné podujatia – účasť na Medzinárodnom folklórnom festivale vo Frýdku – Místku a hosťovské vystúpenia v Holandsku.

Ešte predtým sa však aj naši priaznivci Topľanu mohli potešiť z ich vystúpenia na Topľanských slávnostiach koncom mája, kde okrem tradičných východniarskych tancov predviedli aj novonacvičený Verbunk.

- Na spomienkových oslavách uskutočnených pri príležitosti 50. výročia tragických udalostí v družobnom meste Wielopole Skrynzske sa v máji zúčastnil viceprimátor Ing. L. Tomko a vedúca Odd. kultúry pri MSÚ Alena Kmecová.

- Ani lejak a chladné počasie neodradili mladých záujemcov o spev od účasti na castningu 19. mája tohto roku. Zo 41 účastníkov porota vybrala 12 finalistov do mestského kola, ktoré sa uskutoční 22. júna v priestoroch Kultúrneho domu. Generálka sa uskutoční za účasti žiakov miestnych škôl, o 17. hod. bude finálová súťaž pre verejnosť.

- V Špeciálnej ZŠ sa pokračuje v úpravách interiéru. Na rade sú WC, ktoré sa renovujú (nové obklady i celá sanita). Aj keď sa blíži leto, vedenie školy si nemieni vybrať prázdniny. Na rade je totiž oprava fasády, ktorú treba najprv opraviť, potom vymaľovať, ale ešte predtým sa postarať o izoláciu vonkajších múrov, aby sa problém so zamáčajúcou fasádou nezopakoval. Teda, práce vyše hlavy. Ako to vlastne zvládajú pri dnešnom nedostatku financií? V ústrety im vyšiel svidnícky Úrad práce, majú aj svojich sponzorov i ľudí ochotných pomôcť, ale podstata spočíva asi predsa len v známom prísloví – Kto hľadá, nájde (spôsob, ako zrealizovať svoje predstavy).

- Jeden z hlavných znalcov lesa p. Fedák mi so širokým úsmevom prezradil: „Už rastú!“ Hneď som pochopila, že reč je o hubách. Takže tí, ktorí máte chuť na „smažle“, zjdite do lesa. Alebo možno postačí aj park ( vraj rastú aj tam ).

- Nespokojnosť s frekvenciou vývozu veľkých kontajnerov prejavil vedúci organizácie Romano khamoro p. Cina, ktorý organizuje verejnoprospešné práce so skupinou Rómov. Za dovoz veľkoobjemových kontajnerov musí jeho organizácia mestu platiť, kontajnery plné odpadu však zostávajú dlho neodvezené.

- Občania Kukučínovej ulice konštatujú, že sa stále vyváža odpad na staré smetisko. Keby však „iniciatívni“ občania vyviezli svoj odpad aspoň priamo naň, vyhodia ho však popri ceste, a tak sa vytvára nepekná a neekologická lemovka cesty vedúcej k smetisku.

- Základná škola poskytuje rodičom staronovú službu. V priestoroch pavilónu C (CVC - bývalá MŠ) začína pracovať psychologická poradňa. Budú v nej pôsobiť striedavo psychológovia zo Svidníka s rôznym odborným zameraním (podľa potreby detí). Rodičia sa v prípade potreby môžu obrátiť na výchovnú poradkyňu ZŠ, príp. zástupcov riad. školy, ktorí im sprostredkujú stretnutie so psychológom, ktorý sem bude prichádzať v dvojtýždňových intervaloch.

Rozpis služieb odborných zamestnancov PPP Svidník na detašovanom pracovisku v Giraltovciach – jún 2005: 2.6.2005 – Mgr. Kuleša – psychológ,

7.6.2005 – PaedDr. Cahajlová – pedagóg – metodik

16.6.2005 – PaedDr. Artim – špeciálny pedagóg – logopéd

23.6.2005- Mgr. Kuleša – psychológ

28.6.2005- PaedDr. Cahajlová – pedagóg - metodik

- Za telocvičnou ZŠ sa naďalej pokračuje vo výkopových prácach. Terén sa prehlbuje a vyrovnáva, v budúcnosti môže poslúžiť na prípadnú výstavbu ďalších školských zariadení. Daždivé počasie však firmu núti robiť v práci prestávky. Škola má túto službu bezplatne.

- Klub dôchodcov začiatkom mája usporiadal stretnutie spojené s prezentáciou výrobkov firmy BECK. Asi 25 návštevníkov si v príjemnej atmosfére vypočulo informácie o zdravom spôsobe života a mohlo priamo vyskúšať liečebný prístroj s masážnymi, magnetickými i tepelnými účinkami.

- 5. mája 2005 sa 4 klaviristky zo ZUS v Giraltovciach zúčastnili súťaže v Stropkove s názvom „Stropkovská klavírna jar“ a výsledky sú nasledovné: Lucia Šinaľová 1. miesto /vyč. I. Zajacová/, Domika Foltinová 1. miesto /vyč. I. Zajacová /, Lucia BačKayová 1. miesto /vyč. P. Džalaiová/, Julia Petrovičová 2. miesto /vyč. I. Zajacová/. Dievčatám srdečne blahoželáme!

**Alžbeta Škurlová**

## Žijú medzi nami

Giraltovce, malé mestečko, dýcha svojim vlastným dychom, takým hlbokým, na aký práve stačí jeho srdce. A to veru bije životom svojich obyvateľov. Väčšina z nich tu má svoje korene a zákonite žijú v zemi svojich otcov. No ľudia sem prichádzajú aj odchádzajú. Jedni sa pristavia iba na chvíľu a putujú ďalej, no sú aj takí, ktorým čas velí zastať, a oni ostanú. Po čase sa naše mesto stane ich domovom a domovom ich detí, prijímú ho za svoje. Tak to bolo aj v prípade pána JÁNA BENCÚRA.

Narodil sa 9. 6. 1940 v Partizánskej Ľupči, neďaleko Liptovského Mikuláša. Rýdzo slovenské prostredie, svedčí o tom aj jeho ľubozvučná slovenčina a uhladené správanie, trochu vzdialené od toho nášho, šarišského. No on tvrdí, že Giraltovčania sú dobrí ľudia, vyhovuje mu ich naturel, inak by tu asi sotva žil už 40 rokov. Jeho životné kroky určovali tie isté pravidlá, ktorými musíme prejsť všetci. Človek sa musí rozvíjať, učiť, zapojiť do diania okolo seba. Aj on sa podriadil ruke osudu a nabral správny smer života. Ukončil základnú školu doma v Partizánskej Ľupči a nastúpil na Kožiarske učilište v Liptovskom Mikuláši. Už ako 17-ročný začal pracovať v kožiarskom závode v tomto meste. Nasledovala krátka prestávka – dva roky základnej vojenskej služby v Košiciach, tu sa zoznámil so svojou životnou družkou. Život to takto zariadil, človek je v živote vždy práve tam, kde má byť, závisí iba na tom, ako tento čas naplní. On sa vždy snažil žiť s ohľadom na iných, vie, kde je v živote jeho miesto a kam patrí. S takouto životnou filozofiou sa človek nikdy nestratí, ale svoj život vždy správne nasmeruje. Pán BENCÚR sa vrátil domov, oženil sa a zamestnal na pôvodnom pracovisku. V roku 1964 bol vyslaný do Giraltoviec. V našom meste sa zavádzala nová prevádzka kožiarskych závodov a on mal zaučať nových pracovníkov. Vybral sa spolu s manželkou a malým synom na krátky čas, no ostali natrvalo. Bývali v bytovke pri mlyne spolu s rodinami pána Semančíka, pána Tchuríka a pána Šteklu. Vytvorili spolu výbornú partiu, ktorá si rozumela. Trávili spolu veľa voľného času aj vďaka tejto priam rodinnej symbióze, aká vládla v ich bytovke sa rodina rozhodla zapustiť tu svoje korene a ostať.

Pánovi JÁNOVI BENCÚROVI sa páčila aj práca v závode, vytváral okolo seba príjemné ovzdušie a ľudia s ním robili radi. Jeho pracovné zaradenie bolo mechanik šijacích strojov. Závod sa pomaly rozrystal, bol dobrou pracovnou príležitosťou pre našich ľudí a pracovala v ňom pomerne veľká časť našich obyvateľov. Pán BENCÚR si spomína aj na dve veľké povodne, vraví, že to bola katastrofa. Zničený materiál sa však pomaly poodpisoval a závod prežil, zlikvidovali ho až nové spoločensko – politické pomery. V roku 1993 boli Kožiarske závody v Giraltovciach zrušené. No pán BENCÚR chcel ešte pracovať, preto sa zamestnal vo firme Korba.

O práci v tejto firme tvrdí: človek vydrží všetko, ak sa nebojí. A on sa nebál, tak tam vydržal pracovať 3 roky, no zasiahla choroba. Zdravotný stav vyžadoval trvalý odchod a on poslúchol a odišiel do invalidného dôchodku.

Jeho život nadobudol nové parametre. Rodina BENCÚROVÝCH dostala v roku 1978 nový byt na Dukelskej ulici, v ktorom žijú dodnes. Postupne pribudli ešte dvaja synovia a dnes sa tešia už aj z dvoch vnúčat. Pán BENCÚR si rád zájde do lesa na huby, má rád prírodu a občas si aj zarybárči. Oddýchne si aj pri čítaní kníh, miluje všetky druhy literatúry a pamäť si cibrí aj lúštením krížoviek. Aký je jeho názor na dnešný svet? Hovorí, že musí prejsť veľa rokov, aby sa svet zmenil, musí

nastať výmena generácií. Chyby treba hľadať predovšetkým vo výchove, tam je kameň úrazu. Mládež málo športuje, málo je zameraná na aktivity, v ktorých by rozvíjala svoje prirodzené danosti. No pán BENCÚR verí, že nová generácia vstane z popola, rovno na nohy. Lebo človek je už taký, vo svojej podstate nepoučiteľný. Vždy chce, vždy nanovo vstáva, vždy sa pokúša kráčať vpred, vždy verí, že zajtra už bude dobre. Možno je to práve tak dobre a tak to má byť. Zdá sa, že to je pravá aróma života, nikdy nezastať, vždy nanovo kráčať, nedat' sa zraziť na kolená. A pán JÁN BENCÚR je vo svojom vnútri práve takýto, človek dnešných dní, ktorý verí zajtrajšku. Čo mu prajem k jeho 65. narodeninám? Zdravie, pokoj, životnú pohodu a veľa šťastných rokov v kruhu jeho rodiny.

Anna Mitaľová

## NÁVRATY

### O drotároch a zašlých časoch

Nedá mi nevrátiť sa opäť po istom čase k Návratom, v ktorých chcem tým mladším priblížiť dobu, o ktorej zvyknú hovoriť, že sú to rozprávky, tým starším zase pripomenúť spoločne prežité časy.

Zažiadalo sa mi zaspomínať si na časy drotárov. Tých ľudí, ktorých by sme mohli nazvať básnikmi, ktorí čarovali namiesto slov s drôtom.

Keď sa na Veternej ulici, kde sme žili, ozvalo známe Harčky dratac (drotovac), vybehli sme my deti na priedomie a vzápätí späť do domu, upozorňujúc rodičov, že je tu chvíľa, kedy môžu do svojej pôvodnej polohy prísť veci, ktoré sa poškodili časom, alebo naším neopatrným zaobchádzaním. V dome sa vždy niečo také našlo. Starý hrniec, ktorý sa „pretiekol“, čiže mal od dlhoročného používania a drhnutia ( vtedy popolom alebo pieskom, to boli naše účinné čistiace prostriedky) dierku na dne, alebo tanier, ktorý sa nerozbil úplne, len pukol, rozpadol sa na dva kusy. Samozrejme, tie sa nevyhodili, ale čakali na príchod drotára.

Ak sa teda našli veci na opravu, drotár zložil z chrbta svoju „krošňu“ - drevenú debničku s koženými plecnicami - a vybral z nej potrebné náradie. Usadil sa na priedomí, zvyčajne na schodíky, vedúce do domu, a mohol začať. My deti sme sa pridali k nemu. Bol to pre nás akýsi zvláštny sviatok, keď sme sa mohli očarene dívať na urobené mozoľnaté ruky, ktoré šikovne vystrihli potrebný kus plechu, priložili ho na poškodené miesto a nitom upevnili. Priamo pred našimi očami sa odohrával ten malý zázrak návratu vecí späť do života. Na oveľa vyššej umeleckej úrovni prebiehala oprava poškodených tanierov či misiek. Tie sa zosponu opletali jemným drôtom, ktorý vytvoril akúsi sieťku držiacu tanier pokope. Dokonca po oprave vyzeral zaujímavejšie, veď bol akoby ozdobený jemnou prácou z drôtu a šikovných ľudských rúk.

Drotári boli jednoduchí ľudia. Na svojich cestách od dediny k dediny, od mesta k mestu, od človeka k človeku však získavali množstvo skúsenosti, postrehov, vypočuli si mnoho ľudských príbehov, a tak sme v očiach tých prostých ľudí často nachádzali hlboké jednoduché ľudské poznanie. Napriek svojmu ťažkému životu to boli veselí ľudia. Pri práci si pohmkávali pesničky, rozprávali príbehy, privrávali sa nám deťom. Mali príchut' nepoznaných diaľok, dobrodružstva, ktoré na nás bývajúcich v malomestskom prostredí, ktoré si žilo svojím pravidelným rytmom, ešte len čakalo.

Ich odmena bývala skromná. Pár korún, veď aj nový hrniec vtedy nestál veľa, teda aby sa to vyplatilo obom stranám. Výplata nasledovala hneď po skúške opravenej veci. Bola to vodná skúška, ktorá potvrdila, že opravená vec netečie a môže slúžiť ďalej. K odmene patrilo, samozrejme, aj skromné pohostenie – tanier polievky s okruhom chleba či druhé jedlo, čo práve bolo navarené v hrnci. A niečo sa vždy našlo, naša doba ešte bola o varení, mamy a babičky si uvedomovali ekonomickú výhodnosť navarenej stravy, ktorá rýchlejšie a lacnejšie zasýtila celú rodinu.

Potom už drotár pokračoval vo svojej ceste ďalej, zväčša len k najbližším susedom, ktorí preňho tiež mali čo-to pripravené na opravu. My deti sme ho vyprevádzali a vedeli sme, že sa možno o rok – dva stretne. Často to však boli rozlúčky navždy, lebo drotári sa striedali.

Časy drotárov sú dávno preč. Niekedy mi je za nimi ľúto. Nielen preto, že spolu s nimi sa nenávratne stratila aj mladosť, ale aj preto, že symbolizovali dobu, keď veci mali svoju hodnotu, slúžili nám a my sme ich bezmyšlienkovite nevyhodili, prinajhoršom sme ich preradili na iné, podradnejšie miesto. Opotrebované veci ešte poslúžili na dvore, pre zvieratká, rastliny a pod. Platila akási stálosť, istota, že sa nezachováme ako gazda v rozprávke o starom Bodríkovi.

Dnes, pre zmenu, my slúžime veciam. Stále viac sa stávame ich otrokmi. Chceme ich vlastniť stále viac a viac a dokonalejšie, málo vecí už dnes prechádza procesom opravy, ani sa to nevyplatí. Často je, bohužiaľ, lacnejšie kúpiť nový spotrebný predmet. A tak sa z nášho života vytratili aj majstri drôtu a života – slovenskí drotári v ich klasickej podobe.

A. Škurlová

## **Život s bielou paličkou**

Únia nevidiacich a zrakovo postihnutých na Slovensku si v uplynulom mesiaci pripomenula okružle výročie svojho vzniku. Svoje aktivity k tomuto výročiu hlavne v Košiciach prezentovala cez Slovenský rozhlas. Formou tzv. dňa otvorených dverí ponúkala počas dvoch dní možnosť zoznámiť sa s technikou, pomôckami, ktoré sú určené práve našim postihnutým spoluobčanom. Vlado Roguľa by to určite rád využil, keby pre neho Košice neboli také vzdialené a on nežil v Giraltovciach. Aj preto som sa ho na to radšej opýtala osobne. Únia nevidiacich sa s ním skontaktovala aj ho pozývala do Svidníka, ale prakticky sa to realizovať nedá. V cudzom prostredí sa orientovať sám nedokáže, potrebuje doprovod, väčšinou matky, a to je aj pre ňu ťažké. Chodí aspoň na naše giraltovske stretnutia ZPCCH, ktoré sú, ako ich on nazval, „zmiešané“, ale príde rád vždy, keď je pozvaný. Mnohí Giraltovcania už pocítili priaznivý účinok jeho rúk, keď sa mu zverili pri masážach na našej poliklinike. Vlado poskytuje dva druhy masáže a jeho pacienti už vedia, ktoré sú to. Má svoju prácu rád. Sú to stretnutia s rôznymi ľuďmi, ale aj rozhovory, aj prejavovaný záujem o neho. Denne mu prejde „cez ruky“ priemerne 20 pacientov. A keď hovoríme cez ruky, v tomto prípade to platí doslova. A na moju otázku, či to aj jeho ruky pociťujú, odpovedal, že najmä v zápästiach, ktoré sú pri jeho práci najviac zaťažené. Poprosila som ho vrátiť sa v pamäti aj do minulosti až na začiatok jeho ťažkej životnej cesty. Z toho obdobia som si niečo zapamätala aj ja ako učiteľka 1. ročníka a Vlado mi to potvrdil. Nastúpil do 1. roč. ZŠ, ale len krátko od septembra do decembra, kedy sa mu zrak úplne zhoršil. Dovolila som si smerom k jeho pamäti aj možno trochu citlivejšiu otázku. Vie si niečo predstaviť, vybaviť z vecí okolo nás, z prírody. Možno trocha stromy, znela jeho odpoveď a asi tak do 10 rokov, odkedy sa ocitol vo svete úplnej tmy, toho bolo oveľa viac. Postupne jeho predstavy a obrazy bledli...

Nasledovala Levoča, 8 a pol roka na ZŠ. Potom trojročná stredná škola zdravotnícka a na jej konci potrebná kvalifikácia maséra. Z viacerých ponúk si vybral práve túto. A ako sám zdôvodnil, pre možnosti uplatnenia v našom meste a bývania doma to bolo pre neho najvýhodnejšie. Aj toto zdôvodnenie potvrdzuje Vladovu rozvážnosť, kľudnú a uvážlivú komunikáciu, uhladené vyjadrovanie a posudzovanie a dá sa povedať, aj vyrovnanosť so svojím údelom. Vodiaceho psa nepotrebuje, ani o tom neuvažuje, necíti potrebu ho mať a hlavne, ani by ho nevyužil. Zato tzv. bielych paličiek spotreboval asi 10. V priestoroch svojho pracoviska a doma ju nepotrebuje.

A ako vyzerá jeho voľný čas? Pomáha pri pasení kravy, vonku je celkom rád. Ale jeho najvernejším spoločníkom je rozhlas. Doma je s prehrávačom CD, a vonku si nosí prenosný, menší. Počúva denné správy, šport, rozhlasové hry, najmä pre mládež. A samozrejme CD, ktoré si stále dopĺňa. Z Levoče mu pravidelne chodí odborný časopis, zvukový pre masérovo. Vo svojej pracovni na poliklinike na zaznamenávanie potrebných údajov o úkonoch pacientov mu slúži tzv. Pichtov stroj na písmo. Predviedol mi náramkové hodinky so zvukovým signálom udania presného času. Na rovnaký systém fungovania aj budík. Posudková komisia mu odporučila uplatniť si požiadavku na zvukový diár, elektronickú pomôcku, ktorá by mu pomáhala pri telefonovaní a potrebných kontaktoch. Aj to si žiada vycestovať do Prešova, ale počíta s tým a teší sa naň. Snom budúcnosti aj Vladovej je mobil – pomôcka pri orientácii v teréne, pri príslušnom vzdialení sa a možnosti ho navigovať. Zatiaľ sa o tom dozvedel iba z médií. Potešilo ma, keď bez zaváhania skonštatoval, že nemá žiaden nepríjemný zážitok či inú podobnú skúsenosť so stretávaním sa s ľuďmi ani zo života v našom meste. Naopak, dobre sa cíti v prostredí polikliniky, jej zamestnanci mu podľa potreby pomôžu cez príležitostné prekážky dostať sa na chodník, podobne sa stretáva aj v meste s ponukou pomôcť mu pri prechádzaní cez cestu, z chodníka, schodov a pod. Je to priaznivé konštatovanie pre nás všetkých. Lebo aj to je o dobrom spolunažívaní a ohľaduplnosti. Čo mu ale v meste chýba? Obrubníky pri chodníku, aby mu ohraničovali chodník od cesty. Ale už aj to sa mu vyplní po úprave nových chodníkov.

Aj takúto podobu môže mať život s bielou paličkou.

M. Gazdičová

## AKO TO VIDÍM JA

Aby sa Rómovia uplatnili v tomto neľahkom živote, je potrebné vedieť, že Rómovia potrebujú tri veci, tri inšpirácie.

1. Rómske deti – vzdelávanie.
2. Dospelí – práca
3. Musia poznať hodnotu ducha – svedomia

Občianske združenie rómskych občanov – Rómano Khamoro v Giraltovciach vychádzalo z týchto troch vecí, a preto sa rozhodlo v spolupráci so ZŠ a za pomoci MsÚ vypracovať projekt, ktorého cieľom by bolo vzdelávanie mladých ľudí – doučovanie. Aké bolo naše prekvapenie a aká bola naša radosť, keď sme sa dňa 16.5.2005 dozvedeli, že náš projekt pod názvom Uľahčenie prístupu k stredoškolskému vzdelaniu žiakom základných škôl pochádzajúcim zo znevýhodneného prostredia!

Bol ministerstvom školstva – sekcia európskej integrácie schválený. Je to inšpirácia nie- len pre nás členov OZRO, ale aj pre giraltovské rómske etnikum, ako aj učiteľov ZŠ, ktorí budú do tohto projektu zapojení.

Nebude to ľahká práca, ale pevne verím, že tak ako sme pracovali na tomto projekte, budeme pracovať a spolupracovať aj na jeho realizácii.

Aký je cieľ nášho niekoľkostotisícového projektu?

Celkovým cieľom projektu je uľahčiť prístup k stredoškolskému vzdelaniu žiakom z rómskeho etnika. Tento projektový cieľ priamo súvisí s globálnym cieľom programového dokumentu tým, že komplexne podporuje žiakov a ich rodinné zázemie pre zvýšenie vzdelanostnej úrovne Rómov a ich začlenenie do spoločnosti.

Projekt vychádza z koncepcie rozvoja výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na 15-20 rokov – „PROJEKT MILÉNIUM“ v časti „Výchova a vzdelávanie Rómov.“



Špecifickým cieľom projektu je zlepšiť školské výsledky žiakov – Rómov na takú úroveň, ktorá je požadovaná pri prijatí na stredné školy a odborné učilištia.

Pevne verím, že počas dvojročného obdobia – šk. rok 2005-2006 a šk. rok 2006-2007 dosiahneme také výsledky, aké sme si určili v projekte. Je len na nás, či podanú ruku budeme akceptovať a zoberieme ju, alebo sklameme tých, ktorí nám pomohli a pomáhajú.

Viem a som si vedomý toho, že je to neľahká práca, a preto hovorím „nie je hanba padnúť na kolená, ale hanba by bola, keby sme sa nepostavili.“

Ak som spomínal ZŠ, touto cestou by som sa chcel poďakovať riaditeľovi školy – pánu Čížekovi, bez ktorého pomoci by sme nezískali to, čo sa nám podarilo dosiahnuť. Verím, že naša spolupráca bude pokračovať aj naďalej

Tak to vidím ja!

Jozef Cina

## MLAĎ VO SVETE

V zemi zázrakov na lehátku

Amerika ma privítala svojsky. Všetko to začalo v Budapešti. Taxikár odo mňa vymámil 20 dolárov za odvoz zo stanice na letisko. Zrejme so myslel, že ošmekol bohatú Američanku. Pritom to bola priemerná Slovenka s dobrou angličtinou. Let z Londýna do New Yorku meškal 2 hodiny, a tak som na JFK pristála o polnoci. Prvé pocity nie sú nijaké. Zvyknú vraviť, že po príchode ľudia upadajú do mdlôb alebo klesnú a bozkávajú americkú pôdu. U mňa sa dostavil zážitok až po troch dňoch. Okrem toho bola polnoc a Ameriku nebolo vidieť. Na letisku čakali autobusy Greeline, aby au-pairky a iných dobrodruhov odviezli do hotela New Yorker. Autobus vyzeral na prvý pohľad v poriadku. Nebol. Po polhodine cesty rýchlosťou 20km/hod. úplne odišiel aj s našou nádejou stráviť prvú noc v luxusnom hoteli. Boli sme dve. Tá druhá tiež au-pairka. Vodič zavolał mechanika a požiadal o výmenu autobusu. Zacnelo sa mi po starých dobrých košických trojlebusoch a vodičoch, ktorí zoskočia a opravia, čo treba, za všeobecného hundrania cestujúcich. Slováci sú vždy nespokojní. Kým sme „upaľovali“ po ceste, prikradol sa opitý černocho a začal hádzať šutrmi do okien. Našťastie boli z PVC. Niekedy sa hodí, že je svet z PVC. Vodič uisťoval dvojčlennú posádku, že sú nerozbitné až po moment, keď mi nad hlavou puklo sklo. To už sme čupeli pod sedadlami. Vodiča nevnímajúc. Ušli sme černoškovi za roh. O 10 minút sme mali to potešenie uvidieť ho znova. Zas si precvičoval hod kameňom a to už sa blížil nový autobus. Bolo pol druhej ráno, keď sme dorazili do hotela. Recepčný chvíľu hľadal v ubytovacom poriadku moje meno. Asi mu znelo príliš európsky. Nenašiel ho. No čo. Vyspím sa aj v hale. Tie sedačky boli luxusnejšie ako to, čo ma čakalo v izbe. Okolo druhej ráno som zbuntošila štyri spolubývajúce a konečne zaľahla na nepohodlné, ale úžasne očakávané lehátko.

New York, New York!

Je to fascinujúce mesto. Hluk sanitiek, taxíkov a automobilov vôbec. 12 miliónov ľudí, chaos, špina, mrakodrapy, zápcha (dopravná), žobráci a bezdomovci, vynikajúca pizza, žiadna zeleň, až na Central park a minijazierko s oázou uprostred divočiny. Tri dni školenia v New Yorku začali v utorok prípravou na našu ročnú prácu s deťmi. Nasledoval kurz prvej pomoci a cestovky, ktoré ponúkli zájazdy pre nás v priebehu roku v rámci dovolenky. Po obede voľný program. Hurá do ulíc veľkomesta. Na úvod plavba na rýchlom člne Speed boat okolo ostrova Manhattan a pohľad na Sochu slobody. Prvé dotyky s mestom boli nesmelé. Ako sa má Slováčisko z dediny správať v 12-miliónovom meste? Držali sme sa pokope. Prezreli si Central park, najvyššiu budovu v meste Empire state building s úchvatným nočným pohľadom na mesto. Nevedela som, či sa budem vedieť orientovať v tomto svete. Čas ukázal, že áno. Stačí, ak je tu niekto, kto vám v tom chaose na začiatku podá pomocnú ruku. Boli hneď dve, Marty a Heny, dve au-pairky z Čiech a Košíc, ktoré to vzali hopem a predstavili mi minivzorku Ameriky v rekordnom čase niekoľkých dní. Potom stačilo pokračovať v objavovaní Ameriky, aby som prišla na to, že čas prežitý v tejto krajine bol vzácny. Piatok znamenal rozlúčku s NY a ďalšou stovkou dievčat a chlapcov. Odchádzali sme na miesto činu, niektorí len za roh, resp. na druhý breh Hudsov river do New Jersey. Iní ďalej do vnútrozemia. Dokonca na Aljašku. Nasadla som na autobus spoločnosti Greyhound na New Yorskej stanici Penn

Station, číslo prepážky 67, smer New Jersey, Mt. Laurel. Po hodine a pol autobus prišiel do malej staničky, kde čakala Heny na mojom budúcom „džípe“. Cestovanie americkým autobusom je kultúrnejšie ako u nás. Lístky sa kupujú na stanici pri pulte, vodič len skontroluje, preberie batožinu, odloží do batožinového priestoru. Zažela príjemnú cestu do mikrofónu, upozorní na zákaz používania mobilov a walkmanov nahlas, na odpadky, oznámi trasu, všetky zastávky na nej, ak má dobrú náladu (ako profesionál si inú nemôže dovoliť), zrekapituluje predpoveď počasia a opäť zažela príjemnú cestu. V autobuse sa nestojí v uličke, najmä v diaľkovom, cestujúci majú zakúpené miestenky. Preto si ich kupujú 2-3 dni vopred aj za polovičnú cenu. Cesta ubehla rýchlo. Na vedľajšom sedadle sedela Lucia. Z nášho úvodného stretnutia som si ju nepamätala. Dali sme sa do reči. Mala namierené do susedného mesta. 27 – ročná, s okuliarami a tmavohnedými vlasmi. Na prvý pohľad sympatická. V Mt. Laurel sme sa rozišli s tým, že si zavoláme.

Heny bola Košičanka ako ja. Privítala ma na stanici a posadila do minidodávky pre 7 ľudí, Chryslera, ktorého som mala šoférovať asi o týždeň. Moje šoférske umenie sa scvrklo na čerstvý vodičák a pár kondičných jazd. Môj tátošík mi bol nerozlučným kamarátom niečo vyše roka v čase i nečase. Spolu sme to zdolávali Ameriku pri hudbe a dobrej či smutnej nálade.

Natália Ostrowská

(Ukážky zo zápiskov zaznamenaných počas prvého amerického pobytu.)

## **RODIČOVSKÉ TROCHU INAK**

Dňa 9.5.2005 sa uskutočnilo v 1.A triede ZŠ v Giraltovciach rodičovské združenie. Bolo spestrené programom, ktorý prváčikovia pripravili ku „Dňu matiek“ pod vedením Mgr. Štefanie Vargovej. Deti sa prezentovali básňami, piesňami, ale aj tancom, na ktorý pani učiteľka vyrobila pre dievčatá krásne pestrofarebné krepové sukničky. Nakoniec deti obdarovali mamičky živým kvietkom, ktorý spolu s pani učiteľkou zasadili a patrične prizdobili.

Celý program bol zostavený s profesionálnym prístupom a estetickým cítením.

Ďakujem Mgr. Štefánii Vargovej za vynaložené úsilie a snahu.

Bc. Monika Baranová

## **STREDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOSŤ**

### **Giraltovce a holokaust**

Táto práca mohla vzniknúť len tak, že som spoznala ľudí, ktorí boli ochotní poskytnúť mi odborné informácie alebo sa podeliť so svojimi spomienkami a životnými skúsenosťami.

Súčasná doba predstavuje pre mnohých ľudí sled neriešiteľných situácií, nepochopiteľných činov, obáv o vlastnú budúcnosť. Naopak, iní prežívajú „svoj úspech“, sú šťastní, obklopení priateľmi, spokojní s prácou i rodinným životom. Verím, že tak to bolo aj pred 200 či 70 rokmi. Ľudia sa snažia žiť úspešne svoj život. Práve preto ma zaujala téma holokaust, lebo odкрýva ľudské snahy vo svojej podstate. Vo vyhrotených situáciách, kedy záleží len a len na človeku a jeho charaktere. Ukazuje silu priateľstva, ľudskej spolupatričnosti, ale aj bezhraničnú ľahostajnosť, bezmocnosť, úpadok ľudského rozumu. Presne tak ako dnes.

Téma holokaust vo mne rezonovala po prednáške učiteľky dejepisu. Veľa sa o ňom nerozpráva. Len letmo si spomenieme na údaje o vojne, väznení ľudí, Hitlerovi. Ale je to príliš málo, keď počujeme, ako práve ľudia tej doby nenachádzali východiská, nemali možnosť výberu, každú

hodinu bojovali o svoje prežitie, ale i česť. Ako je vôbec možné získať takú neobmedzenú moc nad životmi miliónov ľudí, toľkých klamať, tak manipulovať so svedomím?

Ak by sme si položili otázku, či toto všetko by bolo možné aj v dnešnej dobe, možno nenájdeme presnú odpoveď. Vari preto, lebo my nevieme ani to, čo bolo. Minulosť je nám viac vzdialená ako technika budúcnosti. Starší ľudia pri spomínaní plačú, mladí nevedia, o čom je reč. A ešte zľahčujú ťažobu minulosti neonacistickými heslami a vytváraním ilúzie, že všetko to bolo správne. Nájde sa síce veľa informácií o holokauste, ale všetky akoby boli mimo nás, vzdialené.

Preto som sa rozhodla dozvedieť čo najviac o tom, ako to ľudia prežívali tu, kde žijem. Aby mi oni sami vyrozprávali pravdu tej doby.

Mojím cieľom je zhromaždiť dôveryhodné informácie, rozprávať sa s deportovanými, ich potomkami či pamätníkmi tých čias. Pretlmočiť výpoveď doby, povedať, čo všetko museli „nevhodní, menejcenní“ prežiť. Tí, ktorí tu bývali, susedia a známi mojich predkov. A ako iní susedia a známi boli vykonávateľmi i ochotnými pomáhačmi likvidácií. Že ten hrozný čas sa začal medzi spoluobčanmi v malých obciach i veľkých mestách.

Mnohých síce dojmajú zábery z koncentračných táborov, utrpenie a prenasledovanie, ktoré zažili počas vojny Židia, Cigáni, tzv. sociáli, ale nedotýka sa ich táto história priamo. Chcem prostredníctvom faktov vysvetliť, že ľudské dejiny sú písané malými skutočnosťami, činmi v malých neznámych miestach. Že krutosti nepáchajú tí iní, niekde inde a nám sa to nemôže stať. Hovoríme o tom, píšme, spomínajme. Aby sme boli vzdelaní a citliví ľudia.

„...plynové komory postavené študovanými inžiniermi,  
deti, ktoré otrávil vzdelaní fyzici,  
bábätká vraždené vzdelanými sestričkami,  
ženy a deti strieľané a spaľované absolventmi vysokých škôl a univerzít.“

(citát riaditeľa istej americkej školy)

## Postup spracovania

Zhromažďovať materiál som postupne začala prostredníctvom internetu. Po jeho spracovaní som získala širší rozhľad, ale keďže som sa chcela zamerať na židovských obyvateľov Giraltoviec, tak som požiadala o pomoc pracovníkov mestského úradu, ktorí mi k štúdiu poskytli kroniku mesta. Na jej základe som sa snažila vyhľadať ešte žijúcich bývalých väzňov a tých, ktorí v tej dobe žili. Pomocou záznamu z ich rozprávania a porovnaním s fotodokumentáciou, plánmi mesta z roku 1942 som získala overené údaje aj pocit, že dôverne poznám ľudí, ktorí v daných domoch žili, čím sa živili, aký bol ich každodenný život, starosti. Ako prebiehal ich náboženský život. Mnoho detailov sa ani nedalo zachytiť. Boli to drobnosti z ich charakteristík, zvyky, spôsoby, akým hovorili, ako vychovávali deti, čím sa zaoberali, ako pomáhali, či prísne dodržiavali svoje tradície. A týchto ľudí som si predstavila v podmienkach označovaných, deportovaných, denne mučených do záberov zo záznamov z televízií. Premietli sa mi do zážitkov, ktoré som pociťovala na miestach ich skutočného utrpenia v Osvienčime, ktorý som uplynulé prázdniny navštívila. Odborný slovník som zostavila z encyklopédií, v ktorom som zachytila pojmy na rýchlu orientáciu v terminológii požitej v práci. V prílohe sa nachádza fotodokumentácia z dennej tlače aj z osobného archívu bývalej učiteľky. Na základe faktických údajov z odbornej literatúry o koncentračných táboroch, osobných výpovedí deportovaných, porovnaním ich svedectva so záznamami v miestnej kronike aj spomienkami spoluobčanov. Snahou bolo vytvorenie imaginárneho príbehu, ktorý by zachytil časť zo životných udalostí väzňov. Takého príbehu, ktorý mohol byť prežitý tisíckami ľudí.

## Teoretická analýza problematiky

Obdobie medzi vyhlásením autonómie 06. 10. 1938 a oslobodením Slovenska v apríli 1945 je najtragickejším obdobím v histórii slovenských Židov. Bežne sa označuje slovom „holokaust“.

Podľa slovníka cudzích slov je to v starovekom Grécku „zápalná obeta“. Významovo rovnocenný, ale obsahovo presnejší je v biblii používaný hebrejský termín „šoa“, ktorý možno preložiť ako „veľké nešťastie“. Takého charakteristiky si môžete bežne prečítať aj na internetových stránkach.

## **Židia na Slovensku**

### **Pred holokaustom**

Spolužitie Židov s príslušníkmi kresťanskej väčšiny na území Slovenska má stáročnú tradíciu. Židia sú bežne vnímaní ako bohatí obchodníci, krčmári či bankári, ktorí získali majetok „okrádaním slovenského ľudu“. Od 9. storočia sa datuje spolužitie slovanského a židovského obyvateľstva. Podstatnú časť tohto tisícročného spolužitia však Židia boli považovaní za občanov druhej triedy : od okolia ich oddeľovali múry geta, predpísaný osobitný odev, prikázané profesie, ktoré veriaci kresťania považovali za nedôstojné (napr. peňažníctvo). Občiansky ich v Uhorsku postupne zrovnoprávnil až Tolerančný patent Jozefa II., zákony z roku 1840, dôsledky revolúcie 1848 – 1849 a národnostný zákon z roku 1867. Veľký význam mal zákon z roku 1840, odvtedy sa Židia mohli usídlieť v mestách s výnimkou banských, mali právo zakladať továrne, zapodievať sa voľne obchodom, remeslom, vedami a umením. Druhá polovica 19. storočia je obdobím postupného akceptovania Židov ako rovnocenných partnerov. Práve vtedy si osvojili svetskú vzdelanosť, začali masovo navštevovať univerzity. Paralelne prebiehali asimilačné procesy. Židia opúšťali tradičné spôsoby a presadzovali sa ako lekári, právnici, umelci a pod. Tak sa nevyhnutne prispôbovali sociálnym, kultúrnym a jazykovým normám okolitého obyvateľstva. Rozpad Rakúsko – Uhorska a následný vznik Československa značil pre židovskú minoritu prechod do nejstej budúcnosti. Nový štát vznikol z vojnového chaosu a na mnohých miestach ho sprevádzali prejavy násilia, ktoré sa často dotkli Židov a ich majetku. Reakciou boli otvorené negatívne postoje proti novému štátu. V polovici 20. rokov sa však Židia zmenili na aktívnych zástancov československej štátnosti.

/Ukážka z práce SOČ/

Lucia Harčariková IV. SŠP

/ Pokračovanie nabudúce/

V rámci Týždňa aktivít slovenských knižníc sme dňa 28. apríla pripravili stretnutie našej a hanušovskej knižnice. Hostia z Hanušoviec si so záujmom prezreli fond našej knižnice. V našom mestečku máme celý rad výborných certifikátov, a tak tu zazneli víťazné ukážky z okresnej súťaže v prednese poézie a prózy v podaní žiakov nášho gymnázia. Aktívni čitatelia našej a hanušovskej knižnice sa stretli vo vzájomnom súťažnom dueli, v ktorom si overili svoje vedomosti v literárno-zábavnom kvíze ( ktorý pre nich pripravilo CVC ).

Knihovníci si zase vymenili skúsenosti s prácou v knižnici. Veríme, že takéto stretnutia sú prospešné pre obe strany a posunú nás vpred v našej činnosti. Už dnes sa tešíme na budúročnú návštevu hanušovskej knižnice.

## **NEPRERUŠUJTE CELOROČNÚ LIEČBU ALERGIE**

Lekári sú jednotní. Tvrdia, že alergie zatiaľ nedokážu vyliečiť. Na to by potrebovali zmeniť genetický základ alergika.

### **Nepretržité užívanie**

Zdôrazňuje sa užívanie liekov aj mimo kritických – napríklad peľových období alergikov.

## Nesezónne alergie

Celoročná liečba aj pri nesezónnych alergiách – napríklad na zvieratá, na prach, na plesne a podobne – dôležitá.

## Alergiou trpí každý tretí obyvateľ Slovenska

- 20 % trápí senná nádcha
- 7 – 8 % má atopický ekzém
- 2 – 6 % trpí na astmu
- 4 – 5 % iné prejavy alergie

## Čo si treba zapamätať:

- Alergia sa môže prejavovať v každom veku – stres alebo nevhodná životospráva môžu urýchliť nástup alergií.
- Alergickí rodičia majú iba 30 % nádej, že ich dieťa nebude trpieť alergiou.
- U dieťaťa s kožnými ekzémami sa zvyšuje pravdepodobnosť, že neskôr bude trpieť astmatickým ochorením – včasnou liečbou možno riziko znížiť.
- Alergia na obyčajnú vodu (akvagénna urtikária) je síce zriedkavá, ale vyskytuje sa.
- Vzhľadom na to, že alergické ochorenia majú pôvod v genetike, medicína ich nevie liečiť, ale dokáže zmiernovať príznaky.
- Najmodernejšie antihistaminiká – na rozdiel od minulosti – už nespôsobujú ospalosť, znižujú koncentráciu a nezaťažujú pečeň.

/Pravda 20.9.2005 – prevzaté/

## VIDELI SME ČÍTALI SME POČULI SME ...

### Príčina je jednoduchá – STRAVA

Začiatok júna patrí deťom, ich sviatku, nasleduje ešte kolotoč povinností, termínov, skúšok. S tým všetkým ide ruka v ruke stres, úzkosť, nespavosť ... . Až po tom všetkom nasleduje dovolenka, prázdniny. Ale pre niektorých zamestnaných rodičov aj ťažká hlava z toho, ako zabezpečiť deťom prázdninovú starostlivosť, opateru, dozor, stravu, a pritom aby prázdniny mali úlohu, aká im prináleží.

Súčasnosť, zmeny, prostredie, životný štýl vplýva aj na naše deti aj na tie najmenšie a mení ich, formuje. Je to časté konštatovanie vo všetkých debatách, kde sa o deťoch hovorí. Iste aj na rodičovských združeniach sa dalo počuť, že nálada detí kolíše medzi prehnanou aktivitou a útlmom. Zamýšľame sa nad tým, prečo sú naše deti náladovejšie, unavenejšie a agresívnejšie, než sme kedysi boli my. Príčina je vraj jednoduchá – strava. S takým jednoduchým a zrozumiteľným konštatovaním som sa stretla prvýkrát, a to na stránkach mesačníka Vitalita. S nasledujúcim konštatovaním sa nedá nesúhlasiť. Posúďte sami. „Odkedy nás zásobujú nedoziernym množstvom potravín, ktorých výživová hodnota je takmer nulová, potraviny zasýtia, ale bunky nedostanú to, čo potrebujú. Napriek plnému bruchu tak naše deti nemajú výživu, nemajú z čoho čerpať energiu na pohyb, učenie, na to, aby sa vedeli sústrediť. Hlad zaháňajú sladkosťami – mnohé nosia na desiatiu čipsy či napolitánky“. Nová spoločenská situácia ovplyvnila aj stravovanie v školskej jedálni. Ešte za môjho pôsobenia rapídne klesol počet obedujúcich detí v škole. Náhradou im často boli už spomínané sladkosti alebo iná náhrada cestou zo školy. V tomto školskom roku zo 646 detí ZŠ bolo prihlásených na obedy 364 detí (informácia zo ZŠ). „Takýmto nevhodným konzumovaním sladkostí energia rýchlo stúpne, dieťa je hyperaktívne a následne energia rýchlo zbehne do útlmu a dieťa na hodine takmer zaspáva“, konštatuje sa v článku. „Nedovyživený organizmus nemá „nervy“, a tak sa stretávame s agresivitou, odvrávaním, provokáciou, kritikou, hádkami – to všetko sú prejavy nedostatku energie. To, že sa dieťa stravuje balastom, sa zas často môže ukazovať ako obezita“.

Je to alarmujúci trend vývoja zdravia našich detí. Je pravda, že to, čo dieťa poje bez nášho vedomia, neovplyvníme. Môžeme však ovplyvniť to, čo dostane doma. Keď nebude mať doma v špajze

napolitánky, na večer buchty a na desiatu čokoládu, už sme urobili pre jeho zdravie prvý krok. Urobme všetci pre zdravý vývin našich detí to, čo urobiť môžeme.

Spracovala  
M. Gazdičová

## POPLATKY, OTVÁRACIE HODINY A PREVÁDZKOVÝ PORIADOK IHRÍSK V SPRÁVE MESTA GIRALOVCE

**Predmet prenájmu:**

- futbalové ihrisko hlavné s tribúnou
- futbalové ihrisko tréningové (predtým škvarové)
- tenisové kurty
- ihrisko plážového volejbalu
- nohejbalové ihrisko
- miniihrisko

**Nájomcami uvedených ihrísk môžu byť**

1. **fyzická osoba** (staršia ako 15 rokov preukazujúca sa preukazom totožnosti alebo cestovným pasom u cudzincov, osoba mladšia ako 15 rokov len pod dohľadom dospeléj osoby)
2. **právnická osoba** (preukazujúca sa výpisom z obchodného registra, prípadne iného registra alebo živnostenským listom)
3. **iné subjekty** v zmysle platných právnych predpisov SR (obec, záujmové združenie, verejnoprávne inštitúcie atď.)

### Jednorazové ceny za prenájom ihrísk na rok 2005

Názov ihriska	Časové vymedzenie	Cena
futbalové ihrisko hlavné s tribúnou	1 futbalový zápas	2000,-Sk
futbalové ihrisko tréningové (po dokončení)	1 futbalový zápas	1000,-Sk
tenisový kurt	1 hodina/ 1 kurt	60,-Sk
ihrisko plážového volejbalu	1 hodina	60,-Sk
nohejbalové ihrisko	1 hodina	60,-Sk
miniihrisko	1 hodina	300,-Sk
poplatok za umelé osvetlenie ihriska (kurtu)	1 hodina	50,-Sk

**!!! Poznámka:** V čase od 8:00 h do 16:00 h platí pre osoby mladšie ako 15 rokov 50 % zľava z jednorazovej ceny za prenájom ihrísk, t.j. 30,-Sk/hodina.

Osoby mladšie ako 15 rokov môžu užívať ihriská len pod dozorom dospeléj osoby!

### Ceny permanentiek za prenájom ihrísk na rok 2005

Názov ihriska	Časové vymedzenie	Cena permanentky
tenisový kurt	1 sezóna / 1 kurt	1500,-Sk / *750,-Sk
ihrisko plážového volejbalu	1 sezóna	1500,-Sk / *750,-Sk
nohejbalové ihrisko	1 sezóna	1500,-Sk / *750,-Sk
miniihrisko	1 sezóna	7500,-Sk

\*Pre osoby mladšie ako 15 rokov platí 50 % zľava z ceny permanentky za prenájom ihrísk, t.j. 750,-Sk.

Osoby mladšie ako 15 rokov môžu užívať ihriská len pod dozorom dospeléj osoby!

### Forma úhrady

Permanentky si môže nájomca zakúpiť na Mestskom úrade v Giraltovcích – finančnom oddelení, kde mu zároveň bude

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
																	19
<b>MESTO GIRALTOVCE</b>																	20
<b>PERMANENTKA</b>																	21
NA SEZÓNU 2005 V CENE 1500,-SK																	22
športovisko _____																	23
meno _____																	24
																	25

permanentka vystavená s uvedením: mena nájomcu, názvu športoviska a ceny permanentky. V cene permanentky je zahrnutých 25 dvojhodinových prenájmov vybraného športoviska (celkovo teda 50 hodín).

Pri jednorazovom prenájme ihrisk zaplatí nájomca cenu za prenájom

- **tenisového kurtu, ihriska plážového volejbalu, nohejbalového ihriska a miniihriska** priamo na danom ihrisku správcovi športového areálu,
- **futbalových ihrisk** do pokladnice Mestského úradu v Giraltovciah.

Poplatok za umelé osvetlenie ihriska (kurtu) zaplatí nájomca aj držiteľ permanentky priamo na danom ihrisku správcovi športového areálu! Prenajímateľ je povinný vystaviť nájomcovi doklad o zaplatení jednorazového lístka, poplatku za umelé osvetlenie a permanentky s uvedením dátumu jeho platnosti.

### **Prevádzková doba**

**Pondelok – Nedeľa**

**od 8:00 do 20:00 h**

Prenájom jednotlivých ihrisk je ohraničený časovým harmonogramom. Časový harmonogram obsadenia jednotlivých ihrisk bude správcom športového areálu pravidelne obnovovaný v závislosti od množstva predaných permanentiek.

V čase pravidelných tréningov alebo zápasov jednotlivých mestských klubov nie je možná rezervácia príslušného ihriska. Tréningové hodiny a zápasy budú zaznamenávané v časovom harmonograme u správcu športového areálu, ktorého kópia bude vyvesená na verejne prístupnom mieste pri vstupe do športového areálu.

Pri organizovaní turnajov si prenájomca vyhradzuje právo použitia ihrisk na potreby turnaja. Držiteľovi permanentky, ktorý z dôvodu organizovania turnaja nemohol využiť prenájom, bude po dohode so správcom športového areálu pridelený náhradný termín.

### **Prevádzkový poriadok ihrisk:**

1. Držiteľ permanentky si môže po dohode so správcom športového areálu určiť termín (tento termín bude zaznamenaný do časového harmonogramu), kedy bude športovisko pravidelne navštevovať (tak ako minulú sezónu), alebo môže navštevovať prenajaté športovisko podľa toho, kedy má voľný čas, ale už s rizikom, že v čase jeho príchodu už bude ihrisko obsadené iným nájomcom.
2. Vstupovať na všetky ihriská je možné len na základe súhlasu správcu športového areálu po predložení jednorazového lístka alebo permanentky počas prevádzkovej doby!
3. Pri každom prenájme bude správcom vyznačené jedno políčko na permanentke (postupne od 1 do 25) až po ich vyčerpanie. Po vyčerpaní 25 dvojhodinových termínov permanentka stráca platnosť.
4. Ak sa držiteľ permanentky nedostaví na prenajaté športovisko do 15 minút od dohodnutého času, môže správca športového areálu prenajať ihrisko za podmienok ako pri jednorazovom prenájme.
5. Permanentka je opodstatnená, len ak sa jej majiteľ aktívne zapája do hry na prenajatom ihrisku!
6. Pri zdržiavaní sa v športovom areáli a pri užívaní jednotlivých ihrisk sa treba riadiť pravidlami slušného správania, prevádzkovým poriadkom ihrisk a pokynmi správcu športového areálu. Prevádzkový poriadok ihrisk je vyvesený na verejne prístupnom mieste pri vstupe do športového areálu. V prípade, že správca športového areálu zistí, že nájomca úmyselne poškodil nejaké vybavenie alebo zariadenie ihrisk, má povinnosť požadovať finančnú náhradu za spôsobenú škodu. V prípade neuhradenia škody spôsobenej nájomcom má správca právo zakázať nájomcovi vstupovať na všetky prenajímané športoviská.
7. U správcu športového areálu si možno rezervovať jednotlivé ihriská, pričom pri rezervácii treba zaplatiť 1/2 z ceny za rezervované hodiny. Ak sa nájomca nedostaví na rezervované ihrisko do 15 minút od začiatku plynutia rezervácie, správca športového areálu môže prenajať ihrisko za podmienok ako pri jednorazovom prenájme, poprípade poskytnúť ihrisko držiteľovi permanentky, ktorý prejaví záujem o tento termín za vyššie uvedených podmienok, pričom nájomcovi, ktorý si pôvodne prenajať ihrisko, nebude vrátená zaplatená cena. V prípade nepriaznivého počasia

v rezervovanom čase má nájomca nárok na vrátenie peňazí alebo si môže po dohode so správcom športového areálu vybrať náhradný termín.

8. Na ihriská možno vstupovať len v obuvi, ktorá je vhodná pre pohyb po povrchu daného ihriska!  
Na tenisový kurt je zakázané vstupovať v nevhodnej obuvi (**kopačky, topánky na podpätkoch, ...**)!
9. Po ukončení hry je nájomca povinný upraviť po sebe povrch ihriska, ktoré užíval, spôsobom zodpovedajúcim danému ihrisku!
10. Pri hre dodržiavať pravidlá fair play!

## CENTRUM VOLNÉHO ČASU

CVČ v spolupráci so Školským klubom v Giraltovciah pripravilo výtvarnú súťaž pri príležitosti sviatku našich mamičiek. Súťaž prebiehala počas celého mesiaca a z množstva krásnych obrázkov, ako vidia svoju mamičku deti doma či v zamestnaní alebo s nimi na výlete, sme ocenili 6 najlepších prác takto :1.Samko Novický, 2.Simona Šimová, 3.Adelka Tkáčová, 4.Ondusková, 5. N.Guľová, 6. I. Tkáčová. Pri oceňovaní bola dodržaná veková kategória detí.

Keďže deti veľmi rady maľujú, ďalšia súťaž zameraná na políciu je už v plnom prúde. Tešia sa na ňu najmä chlapci, ktorí na tomto mieste predstavujú sami seba, ale nezaostanú ani dievčatá a my sa už tešíme na nové pekné kresby. Deti sa zase tešia na pekné vecné ceny, ktorými ich oceňuje CVČ.

## Pripravujeme ....

### LETNÁ PONÚKA C V Č

#### CENTRUM VOLNÉHO ČASU V GIRALTOVCIACH

#### PRIPRAVUJE POČAS PRÁZDNIN PRÍMESTSKÉ

#### **LETNÉ TÁBORY TAKTO:**

##### 1.MOJ PRIATEĽ POČÍTAČ

Dátum : 04.07.2005 a 06.-09.07.2005 v trvaní 5 dní

##### 2. SLNIEČKO

Dátum : 11.07.2005 -15.07.2005 v trvaní 5 dní

Do týchto táborov sa môžete prihlásiť v CVČ do 24.06.2005 v čase od 11. 00 do 17.00 hod, kde dostanete presné informácie a program LPT osobne alebo na tel.č. 7322269 u p. Sušinkovej

#### Mestský úrad – oddelenie kultúry

**3. júna - MDD pre školy nášho mestá za účasti detí z Poľska /družobného mestá/**

**22. júna - Mestské kolo – NAJSTAR / spevácka súťaž detí do 14 rokov/**

**23. júna - JUVENALIS – prijatie najlepších žiakov škôl primátorom mesta**



## Z REDAKČNÉHO STOLA

Neteší nás, keď musíme konštatovať negatívne postrehy na adresu nás všetkých. Občania Záhradnej ulice však upozorňujú na fakt, že napriek inštalácie dopravných značiek ZÁKAZ STATIA pri MŠ tam autá parkujú aj naďalej a prekážajú obyvateľom ulice v jazde.

A vôbec, my Giraltovcania máme očividne problém s dodržiavaním Všeobecných záväzných nariadení prijatých poslancami mesta.

Akoby sa nás netýkali, nevieme sa rozhodnúť, či sme mesto, alebo dedina, vyberáme si, čo sa nám práve hodí.

## VII. krajský snem ĽH-HZDS

V sobotu 15. mája 2005 sa v zasadačke hotela AGRA vo Veľkej Lomnici konal VII. krajský snem Ľudovej strany – Hnutia za demokratické Slovensko, na ktorom delegáti zhodnotili členov Krajského predstavenstva strany.

Na Krajskom sneme vo Veľkej Lomnici sa zúčastnili ústredný tajomník strany p. František Blanárik, ako aj poslanci NR SR p. Ján Kovarčík, p. Anton Blajsko, p. Jaroslav Jaduš. Prizvaní boli aj hostia SNS, KSS, ANO, SMER, ktorí delegátom popriali vecné a racionálne rokovanie, ako aj poďakovali za spoluprácu jednotlivých regiónov Prešovského kraja.

Snem sa vyznačoval vysokou účasťou pozvaných delegátov (až 98%), ako aj vľúdnou a priateľskou atmosférou.

Správe o činnosti Krajského predstavenstva, ktorú preniesol p. Haľko, predseda KP, predchádzala rozprava prítomných poslancov NR SR, ako aj jednotlivých regiónov Prešovského kraja.

Za predsedu KP ĽH-HZDS v Prešovskom kraji bol verejným hlasovaním jednomyseľne zvolený doterajší predseda p. Haľko. Za Svidnícky okres boli zvolení za hospodára p. Kožlej Štefan, za člena KP p. Michal Kolesár. Do Republikového predstavenstva snem potvrdil predsedu OP ĽS-HZDS p. Jozefa Baslára.

Krajský snem sa zaoberal aj voľbami do orgánov PsK. Pán Dobrovič získal jednoznačnú podporu ako kandidát na predsedu PsK. Snem potvrdil aj kandidátov na poslancov PsK za náš okres, a to p. Baslára a p. Kožleja.

Delegáti snemu vyjadrili podporu predsedovi ĽS-HZDS p. Vladimírovi Mečiarovi ako kandidátovi na post predsedu Š-HZDS na ďalšie obdobie a zároveň aj ako volebnému lídrovi v parlamentných voľbách.

OP ĽS-HZDS, Svidník

## Deň matiek v klube dôchodcov

Členovia OP ĽS- HZDS vo Svidníku navštívili z príležitosti Dňa matiek dôchodcov v ich klube. Predseda Jozef Baslár vo svojom príhovore ocenil úlohu ženy-matky a poukázal na problematickú sociálnu situáciu súčasných žien v dôchodkovom veku.

Kytica kvetov a vecný dar od OP ĽS-HZDS vo Svidníku vyčarili úsmevy vďaka všetkým zúčastneným ženám. Za všetky obdarované sa gratulantom poďakovala p. Margita Kmecová. V príjemnom prostredí a pri voňavej káve si zúčastnení vymenili názory a vyjadrili presvedčenie, že pri podobných akciách sa budú stretávať častejšie.

Jozef Baslár

## Z P O Z

*Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali*

Viktóriu Janičovú  
Samuela Hada

Samuela Mital'a  
Mareka Ňachaja  
Evu Kollárovú  
Kristínu Peštovú  
Samuela Hažlinského  
Samuela Grundzu  
Tamaru Vargovú

*V mesiaci júni svoje životné jubileá oslávia jubilanti*

Božena Pantlikášová	50	Mária Hamarová	65
Hliboká Eva	50	Ján Karahuta	65
Nastišinová Anna	50	Ján Bencúr	65
Ing. František Paľa	50	Zuzana Bugnová	70
Juraj Molitoris	50	Ladislav Tomko	75
Dušan Saraka	50		
Anna Balodžanská	55		
Mária Hažlinská	55		
Peter Krivánek	55		
Miroslav Peter	55		
Mikuláš Ptašinský	55		
Anna Majerová	65		

*Manželstvo uzavreli*

Monika Kovalčíková Giraltovce	-	Jaroslava Šoltýs Marhaň
Ján Tkáč Giraltovce	-	Mária Cabanová Bystré
Martin Mital' Giraltovce	-	Lenka Gajdošová Kapušany
Michal Mašlej Giraltovce	-	Marta Majerníková Ďapalovce
Ing. Jozef Bakalár Giraltovce	-	Monika Bumbálová Čachtice

## Pred finišom je všetko otvorené

Severná skupina IV. futbalovej ligy sa nezadržateľne blíži k svojmu záveru. Boj o postup do III. ligy je veľmi napínavý a dramatický. Zrejme sa o postupujúcom rozhodne až v poslednom kole. Pozornosť fanúšikov futbalu vo východoslovenskom regióne je zameraná práve na túto súťaž. Slovenský rozhlas pripravil dokonca priamy prenos z duelu Giraltovce- Spišské Podhradie. Tento historický prvý prenos z regionálneho futbalu vyvolal u poslucháčov veľký ohlas. Sme radi, že v boji o postup, sekundujú mužstvám Pušoviec a Nižnej Šebastovej aj futbalisti MFK Slovan Giraltovce. Títo sa dokonca po 27. kole, dostali na čelo tabuľky. Futbalový máj však pre Giraltovčanov nebol príliš úspešný. Už derby zápas s Kračúnovcami 1.mája naznačil, že hráči Slovana začínajú mať problémy s koncovkou. Vo veľmi dobrom zápase nakoniec rozhodol Ivan o cennom víťazstve. Potom však prišli strelecké suchoty, keď modro-biely nedokázali zaznamenať gól viac ako 290 minút. Musíme, ale spomenúť, zápas s Jasenovom. Domáci opäť raz podcenili svojho súpera a tento veľmi dôležitý zápas dokázali prehrať 0:1. Zopakoval sa scenár zo stretnutia s Kežmarkom, ktorý

Slovan prehral taktiež 0:1. Naše kritické slová, si však nikto z kompetentných nezobral k srdcu a tak začína platiť, že giraltovské mužstvo musí dostať nie jednu, ale dve facky, aby sa dostalo do reality. Trestuhodne stratené body môžu v konečnom účtovaní veľmi chýbať. Na druhej strane treba vyzdvihnúť kolektívny výkon Slovana v ťažkom zápase v Pušociach, kde už ukázali disciplinovaný výkon a získali bod. Ani domáci zápas so Spišským Podhradím nebol jednoduchý. Súper bol veľmi nebezpečný a je dobré, že sa po zranení opäť presadil Eliáš.

Tri kolá pred záverom majú kandidáti na postup tento program:

**Pušovce:** Poprad (d), V.Tatry (v), Breznica (d)

**Nižná Šebastová :** Breznica (d), Snina (v), Kračúnovce (d)

**Giraltovce:** Kežmarok (v), Brekov (d), Bystré (v)

MVDr. Miroslav Deutsch

## *Giraltovskí kanonieri.*

V minulom čísle Spravodajcu sme spomenuli strelecký výkon J. Ivana, ktorý prekonal v drese Giraltovciac hranicu 100 gólov. Táto skutočnosť vyvolala u fanúšikov futbalu a našich čitateľov značný ohlas. Snažili sme sa pátrať v histórii giraltovského futbalu a nájsť hráčov, ktorí boli vyhlásenými strelcami gólov v giraltovskom drese. Škoda, že sa nepísala futbalová kronika a tak podklady nemohli byť úplné. Po rozhovoroch s pamätníkmi futbalu v Giraltovciach môžeme spomenúť aspoň niekoľko mien. V povojnovom období sa s tých najstarších spomínajú mená :MVDr. Jelenika a Alexandra Kaľavského. V silnej generácii futbalistov v 60 rokoch upúťali mená 3 hráčov: E.Matiho, T.Končára a M.Koca. Každí z nich vynikal niečím iným. Prvý bol výborný technik, druhý skvelý hlavičkár a tretí ťažil so svojej rýchlosti. Všetci traja dokázali strelieť v jednom zápase 4 góly. Pred najslávnejšou érou púťal pozornosť bombardér Jozef Hermanovký. Známe boli jeho „delovky „ z priamych kopov. Vo vyšších súťažiach a to krajskom majstrovstve a neskôr v II.

SNL sa strelecky presadil J. Goliáš, ktorý svojou dravosťou a dôrazom nastieral vyše 50 gólov. Sekundovať mu dokázal J. Vojta, ktorý sa dokonca v jednom ročníku stal najlepším strelcom. Súťaže, keď nastrieľal 21 gólov. Celkove ich dal taktiež vyše 50. Veľmi výraznou streleckou osobnosťou bol F. Bandžák, ktorý z postu strednopoliaru strelil množstvo gólov a jeho „šibenicové lahôdky“ sa natrvalo vryli do pamäti futbalových fanúšikov. Potom už nastáva sedemročná éra J. Ivana.

Spomenuli sme len niektoré strelecké osobnosti, možno ich bolo viac a radi privítame informáciu o ich streleckých úspechoch. Ale už teraz sa dá povedať, že v našom meste by bol parádny Klub giraltovských kanonierov.

MVDr. Miroslav Deutsch

Mesto Giraltovce, Dukelská 75, 087 01 Giraltovce

---

**Výberové konanie na miesto konateľ'a spoločnosti  
Mestský podnik služieb Giraltovce, s.r.o.**

Mesto Giraltovce, ul. Dukelská 75, 087 01 Giraltovce, vypisuje konkurz na obsadenie funkcie

**konateľ'a Mestského podniku služieb Giraltovce s.r.o.**

Podmienky:

- ukončené úplné stredoškolské vzdelanie technického zamerania,
- 5 rokov praxe v zamestnaní obdobného charakteru (riadiaca funkcia v podniku, družstve – pridružená výroba, mechanizácia, mestské podniky),
- overená kópia dokladu o ukončení štúdia,
- odpis registra trestov,
- lekárske potvrdenie o zdravotnom stave,
- potvrdenie o odpracovaných rokoch od predchádzajúceho zamestnávateľa,
- profesijný životopis,
- písomný náčrt svojej predstavy o zabezpečení prác Mestského podniku služieb (vývoz TKO a zabezpečovanie separovaného zberu v meste a okolitých obciach, zabezpečovanie údržby mestskej zelene a miestnych komunikácií, drobné stavebné práce, využívanie zemných stavebných strojov a betonárky).

Uzávierka prihlášok je 20.6.2005. Prihlášky posielajte na adresu: Mestský úrad, Dukelská 75, 087 01 Giraltovce. Obálku označte „Výberové konanie MsPS s.r.o.“

Ján Rubis

Mesto Giraltovce, Dukelská 75, 087 01 Giraltovce

---

## **Výberové konanie na miesto riaditeľa CVČ**

**Mesto Giraltovce vypisuje v zmysle § 5 zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, ďalej v zmysle § 3 a 4 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve (v znení zmien a doplnkov ďalších zákonov) výberové konanie na obsadenie funkcie:**

riaditeľa CVČ v Giraltovciach.

**Kvalifikačné predpoklady:**

- vzdelanie v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 41/1996 Z.z. o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických zamestnancov v znení neskorších predpisov
- najmenej päť rokov pedagogickej praxe

**Iné kritériá a požiadavky:**

- bezúhonnosť
- znalosť príslušnej legislatívy
- písomná koncepcia činnosti CVČ na 2 roky

**Uchádzači o výberové konanie k prihláške priložia:**

- overené fotokópie dokladov o vzdelaní
- doklady o pedagogickej praxi
- aktuálny odpis z registra trestov
- stručný profesijný životopis

Uzávierka prihlášok je 20.6.2005. Prihlášky posielajte na adresu: Mestský úrad v Giraltovciach. Obálku označte „Výberové konanie CVČ“.

**Ján Rubis**  
primátor mesta

## **Z redakčného stola**

Neteší nás, keď musíme konštatovať negatívne postrehy na adresu nás všetkých. Občania Záhradnej ulice však upozorňujú na fakt, že napriek inštalácii dopravných značiek Zákaz stáť pri MŠ tam autá parkujú aj naďalej a prekážajú obyvateľom ulice v jazde.

A vôbec, my Giraltovčania máme očividne problém s dodržiavaním všeobecných záväzných nariadení prijatých poslancami mesta.

Akoby sa nás netýkali, nevieme sa rozhodnúť, či sme mesto, alebo dedina, vyberáme si, čo sa nám práve hodí.

## **INZERCIA**

### **Ako dať svoju pôdu na list vlastníctva**

V katastroch nehnuteľností je ešte množstvo pozemkov, ktoré sú na osobách už nežijúcich a ktoré podliehajú dedičským konaniam. Ak sú spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam ešte zapísané na osobách nežijúcich, tieto spoluvlastnícke právne vzťahy treba vysporiadať v rámci dedičského konania.

Pozemky, pri ktorých vlastníč nie je známy, napr. z dôvodu straty alebo zničenia pozemkovoknižnej vložky a pod., majú prejsť po 01.09.2005 do vlastníctva štátu a následne do jedného roka do vlastníctva obce, pokiaľ sa o ňu neprihlásia. Ide o tých, ktorých vlastníctvo bolo doteraz zaevidované len v pozemkovej knihe, do ktorej sa v minulosti zapisovalo len meno vlastníka bez adresy a dátumu narodenia alebo rodné číslo.

Ako majú postupovať osoby, aby v septembri neprišli o svoj majetok alebo o majetok po svojich rodičoch či prarodičoch?

Od roku 1996 sa v jednotlivých katastrálnych územiach postupne zostavujú registre obnovenej evidencie pozemkov známe pod skratkou ROEP.

Tam, kde sú už zostavené, obsahujú aj mená nezistených vlastníkov. Pokiaľ je v zozname vlastníč, ktorý ešte žije, treba doplniť chýbajúce údaje a oznámiť aktuálnu adresu trvalého bydliska, ako aj rodné číslo na príslušnej správe katastra podľa miesta, kde sa pozemok nachádza.

Ak osoba uvedená na zozname už nežije, v takomto prípade je dôležité, či po takomto vlastníčkovi a zároveň aj k pozemku, ktorý sa na zozname nachádza, majú už jeho dedičia dedičstvo prejednané a vydané aj dedičské rozhodnutie. Ak áno, dedičské rozhodnutie treba doručiť na príslušnú správu katastra podľa miesta, kde sa pozemok nachádza, pokiaľ tam doručené nebolo. V každom prípade sa treba na správe katastra presvedčiť.

V prípadoch, keď pozemok ešte nebol predmetom dedičského konania, dedičia nech urýchlene požiadajú na okresnom súde v mieste posledného trvalého bydliska vlastníka označeného na zozname – zosnulého. Na správe katastra, kde sa pozemky nachádzajú, oznámia (predložia potvrdenie alebo iný doklad), že sa o pozemkoch rozhoduje v dedičskom konaní.

K návrhu na dodatočne prejednané dedičstvá, ktoré treba podať na príslušný súd, treba uviesť údaje o navrhovateľovi, o osobe, po ktorej sa žiada prejednať dedičstvo, treba uviesť meno, priezvisko, posledné trvalé bydlisko a dátum úmrtia poručiťa. Z návrhu by malo byť tiež jasné, čoho sa navrhovateľ domáha.

Treba tiež identifikovať nehnuteľnosti, ktoré navrhovateľ žiada dodatočne prejednať, a to čísla listov vlastníctva alebo pozemkovoknižných vložiek, prípadne čísla parciel aj katastrálne územie,

v ktorom sa nehnuteľnosti nachádzajú, spoluvlastnícke podiely poručiť a uviesť okruh dedičov, ktorí prichádzajú do úvahy ako dedičia zo závetu, prípadne ako dedičia zo zákona.

*Hľadáte pomocníka pri riešení právnych problémov?*

**ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA PONÚKA PRE OBČANOV A FIRMY**

- § poskytovanie právneho poradenstva
- § vypracovanie písomných podaní na súd a na iné orgány
- § zastupovanie klientov na súde, pred notárom pri dedičskom konaní a pred samosprávnymi orgánmi a exekútormi
- § spisovanie kúpnych zmlúv, darovacích zmlúv a iných zmlúv o prevode nehnuteľnosti a pod. ( prepis nehnuteľnosti)
- § spisovanie zmlúv o nájme bytových a nebytových priestorov
- § spisovanie sprostredkovateľských zmlúv, zmlúv o dielo, o tichom spoločenstve, leasingových zmlúv a pod.
- § spracovanie podkladov na založenie obchodných spoločností - verejných obchodných spoločností, s.r.o. a na zmeny zápisov v obchodnom registri spoločnosti. ( zmena obchodného mena, sídla, konateľa a pod.)
- § poradenstvo vo veciach vymáhania pohľadávok, postúpenia pohľadávok, zápočet pohľadávok a pod.
- § spracovanie návrhov na započatie exekúcie a zastupovanie veriteľov pred exekútormi
- § prihlasovanie pohľadávok do konkurzného konania

**Nájdete nás : denne od 8,00 hod do 15.30 hod**

*v priestoroch Slovenskej sporiteľne na 1. poschodí*

*Dukelská ul. 64*

*087 01 Giraltovice*

Tel./Fax: 054/736 4006

Mobil: 097 99790 17

JUDr. Vladimír Halaj

advokát

## VÝZVA

Mesto Giraltovice prosí svojich občanov a spoluprácu pri vytvorení bulletinu, ktorý bude vydaný pri príležitosti 590. výročia prvej písomnej zmienky o našom meste. Obráťte sa na svojich príbuzných a známych, ktorí žijú mimo územia nášho mesta, resp. vlasti, aby si písomnou formou zaspomínali na svoje mesto a zážitky v ňom. Môžete nám poskytnúť aj kontaktnú adresu našich rodákov, Oddelenie kultúry pri MsÚ sa obráti písomne na nich.

Pri príležitosti osláv mesto chce otvoriť aj Izbu ľudových tradícií. Prosíme občanov, aby prispeli do zbierky exponátov rôznymi historickými predmetmi ( kolovrátky, praslice, žehličky, výšivky, nástroje a náradie, staré kroje, písomný materiál a fotografie atď.) Pri každom exponáte bude uvedené meno majiteľa, darcu.

Pomôžme si navzájom vytvoriť zaujímavý projekt, ktorý bude slúžiť nám všetkým i návštevníkom nášho mesta.

Kontakt: Alena Kmecová, č.t. 054/7322447, fax: 054/7322301, e- mail: msugiraltovice @ stonline.sk

*Poliklinika Giraltovice ILB, s. r. o.*

---

## Rozpis pohotovostných služieb na mesiac jún 2005

Tel. č. na dispečing pohotovosti a dopravnú službu – **054 / 732 22 60**

Pondelok – piatok ( od 16,00 – do 07,30 hod. )

Sobota, Nedeľa ( od 07,30 – do 07,30 hod. )

1.6.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Balajová
2.6.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Dvorčáková
3.6.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Gurčíková
<b>4.6.2005</b>	<b>MUDr. Deutsch</b>	<b>Apolon, s.r.o.</b>	<b>Balajová</b>
<b>5.6.2005</b>	<b>MUDr. Harčariková</b>	<b>Eskulap, s.r.o.</b>	<b>Tkáčová G.</b>
6.6.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Katuščáková
7.6.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Michalčíková
8.6.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová A.
9.6.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová G.
10.6.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Balajová
<b>11.6.2005</b>	<b>MUDr. Hrinko</b>	<b>Eskulap, s.r.o.</b>	<b>Tkáčová A.</b>
<b>12.6.2005</b>	<b>MUDr. Fotta</b>	<b>PKL ILB, s.r.o.</b>	<b>Michalčíková</b>
13.6.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Dvorčáková
14.6.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Gurčíková
15.6.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Katuščáková
16.6.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Michalčíková
17.6.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Tkáčová A.
<b>18.6.2005</b>	<b>MUDr. Miheličová</b>	<b>Medmih, s.r.o.</b>	<b>Katuščáková</b>
<b>19.6.2005</b>	<b>MUDr. Vlček</b>	<b>PKL ILB, s.r.o.</b>	<b>Gurčíková</b>
20.6.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Tkáčová G.
21.6.2005	MUDr. Fotta	PKL ILB, s.r.o.	Balajová
22.6.2005	MUDr. Deutsch	Apolon, s.r.o.	Dvorčáková
23.6.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Gurčíková
24.6.2005	MUDr. Harčariková	Eskulap, s.r.o.	Katuščáková
<b>25.6.2005</b>	<b>MUDr. Deutsch</b>	<b>Apolon, s.r.o.</b>	<b>Dvorčáková</b>
<b>26.6.2005</b>	<b>MUDr. Harčariková</b>	<b>Eskulap, s.r.o.</b>	<b>Balajová</b>
27.6.2005	MUDr. Hrinko	Eskulap, s.r.o.	Michalčíková
28.6.2005	MUDr. Vlček	PKL ILB, s.r.o.	Tkáčová A.
29.6.2005	MUDr. Miheličová	Medmih, s.r.o.	Tkáčová G.
30.6.2005	MUDr. Smolko	PKL ILB, s.r.o.	Balajová

PhDr. Imreová Lucia  
Poliklinika Gíraltovcu ILB, s.r.o.  
konateľ